

اطلاع رسانی

نشریه
کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

سال هفدهم - شماره صد و هفتادم - آبان ۱۴۰۱

مدیر مسئول: امیر رضانی

همکاران این شماره

سوده جبلی _ طاهره خاجی

کبری عظیمی

نشانی: تهران، خیابان شهید باهنر، خیابان شهید آقایی، شماره ۲۴

صندوق پستی: تهران ۱۸۴۴-۱۹۳۹۵

نمابر: ۲۲۸۰۲۷۳۱

تلفن: ۲۲۸۰۲۷۲۹-۳۰

معرفی نشریه

نشریه «اطلاع‌رسانی» کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با هدف آگاهی خوانندگان محترم از جدیدترین منابع موجود در کتابخانه تخصصی و همچنین دیگر منابع منتشر شده در حوزه تخصصی آن کتابخانه تهیه و تنظیم شده است. به منظور دسترسی سریع‌تر و تسهیل کار محققان، پژوهشگران و کلیه اعضای محترم کتابخانه، نسخه الکترونیکی نشریه از طریق پست الکترونیک ارسال می‌گردد. نقل و اقتباس از نشریه اطلاع‌رسانی کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با ذکر منبع بلامانع است.

صفحه	عنوان
۴	کتاب‌های فارسی
۶	کتاب‌های لاتین
۷	معرفی کتاب‌های فارسی
۱۷	معرفی کتاب‌های لاتین
۲۱	مقالات فارسی

- ۱- انگلستان / [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی [وزارت امور خارجه].- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
- ۲- اوکراین / [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی [وزارت امور خارجه].- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
- ۳- ایران‌شناسی در بستر روابط بین‌الملل / تألیف سید محمدکاظم سجادپور، زینب قاسمی.- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۱.
- ۴- بازخوانی سفرنامه‌های اروپایی ایرانیان در عصر قاجار / نغمه سهرابی؛ ترجمه محمد سروی‌زرگر.- تهران: نشر مرکز، ۱۴۰۰.
- ۵- جمهوری خلق چین / [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی [وزارت امور خارجه].- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
- ۶- چرخش استراتژی آسیایی آمریکا و مهار چین / تألیف محمد جمشیدی، زکیه یزدان‌شناس.- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۱.
- ۷- حقوق بشر، دیپلماسی و روابط بین‌الملل / مولف سیدمحمدکاظم سجادپور؛ با مقدمه محمدجواد ظریف.- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.
- ۸- دیپلماسی آب و لزوم برون‌رفت از وضعیت بحران / تألیف عباس عراقچی، زهرا بهرامی.- تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۱.
- ۹- ریشه‌های اندیشه سیاسی اردوغان / گردآوری و تألیف فرزاد محمدی، مجتبی حسین‌زاده.- تهران: موسسه آموزشی تألیفی ارشدان، ۱۴۰۱.
- ۱۰- زنبقی در مرداب: خاطرات / زامل سعیدی.- تهران: اقتصاد فردا، [۱۴۰۰].

۱۱- سنگ خرای ایران: شش پژوهش موردی درباره دولت و نخبگان سیاسی / مجید استوار. - تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۱.

۱۲- سیاست مقایسه‌ای در جنوب شرق آسیا: دیباچه‌ای بر حکومت و نظام‌های سیاسی / تالیف اورل کروسان و فیلیپ لورنس؛ ترجمه بهاره سازمند، احمد رضانی. - تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات، ۱۴۰۱.

۱۳- غرب آسیا یک دهه پس از بیداری اسلامی؛ بازی بزرگان و قدرت‌های نوظهور / نویسندگان محمدحسین صفایی، محمد ناصحی. - تهران: نوآوران دانش، ۱۴۰۰.

۱۴- فراسوی مه: نگرشی بر چگونگی برآمدن بایبان / نویسندگان علی موجانی، علی‌اکبر صالحی. - تهران: اطلاعات، ۱۴۰۱.

۱۵- قانونگذاری ملی در حقوق بین‌الملل فضا: (الزامات تدوین قانون ملی فضایی در جمهوری اسلامی ایران) / تالیف الهام امین‌زاده، یونس علاقه‌بندحسینی. - تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات، ۱۴۰۱.

۱۶- کارگزاران عرصه دیپلماسی ایران از آغاز تا عصر حاضر / تحقیق و پژوهش بهرام طاهری. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۴۰۱.

۱۷- مغرب (مراکش) / [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.

۱۸- نیجریه / [به سفارش] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی [وزارت امور خارجه]. - تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۹.

کتابهای لاتین

- 1- **The Oxford handbook of comparative foreign relations law/** edited by Curtis A. Bradley.- Oxford; New York: Oxford University Press, 2019.
- 2- **The Oxford handbook of international criminal law/** edited by Kevin Jon Heller ... [et al.].- Oxford: Oxford University Press, 2020.
- 3- **The Long game: China's grand strategy to displace American order/** Rush Doshi.- New York: Oxford University Press, 2021.
- 4- **Making war on the world: how transnational violence reshapes global order/** Mark Shirk.- New York: Columbia University Press, 2022.

معرفی کتاب‌های فارسی

۱- ریشه‌های اندیشه سیاسی اردوغان

فرزاد محمدی، مجتبی حسین زاده

تهران: آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۴۰۱

چکیده

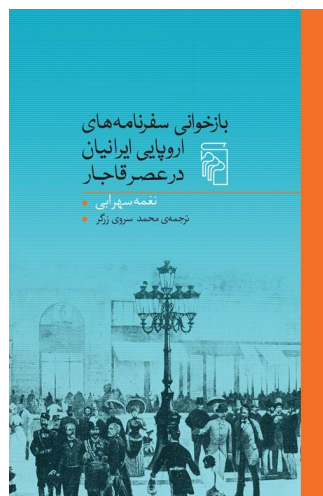
اندیشه، فضای فکری نخبگان و بزرگان در رابطه با مسایل و دگرگونی‌های سیاسی را بازتاب می‌دهد. در اندیشه سیاسی با عقاید نخبگان و سران احزاب، گروه‌ها و جریان‌های سیاسی و چگونگی تحول آنها آشنا می‌شویم و شناخت اندیشه‌های نخبگان برای درک بهتر مسایل امروز بشر می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد. در واقع، اندیشه سیاسی ضمن آنکه خود یک حوزه خاص است، در درک بهتر سایر حوزه‌های سیاسی مانند جامعه‌شناسی و روابط بین‌الملل نیز نقش آفرین است.

از این رو، با توجه به افزایش اهمیت راهبردی ترکیه پس از جنگ سرد و دستیابی آن کشور به جایگاه قابل توجهی در تحولات منطقه‌ای و جهانی، ضرورت بررسی روند تحولات سیاسی و اجتماعی این کشور از سوی کارشناسان و پژوهشگران اجتناب‌ناپذیر است. به طوری که یکی از روندهای مهم در تحولات ترکیه، به قدرت رسیدن جریان اسلام‌گرا به ویژه حزب عدالت و توسعه از سال ۲۰۰۲ میلادی می‌باشد. رهبر این حزب، رجب طیب اردوغان خود را به عنوان یک حزب طرف‌دار غرب و آمریکا در فضای سیاسی ترکیه مطرح کرده است و از لیبرالیسم و اقتصاد آزاد بازار و عضویت ترکیه در اتحادیه اروپا حمایت می‌کند. بدنه اجتماعی این حزب نیز طیف وسیعی از

گرایش‌های راستگرا؛ شامل اسلام‌گراها، اصلاح‌طلبان اسلام‌گرا، محافظه‌کاران، ملی‌گراها، راست‌های میانه و طرفداران تجارت را در بر می‌گیرد.

لذا با توجه به رویکردهای متفاوت ترکیه در فضای منطقه‌ای و جهانی در دوره حکمرانی حزب عدالت و توسعه و به منظور بررسی دقیق رفتار سیاسی ترکیه، لازم است تا اندیشه سیاسی نخبگان و سران احزاب در ترکیه به ویژه حزب حاکم مورد بررسی قرار گیرد که در این راستا، اندیشه سیاسی رجب طیب اردوغان به عنوان رهبر حزب حاکم و فرد موثر در تحولات ترکیه از سوی نویسندگان کتاب در ۷ فصل مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل اول با عنوان ترکیه در یک نگاه به موقعیت ژئوپلیتیکی، ساختار سیاسی و روند توسعه سیاسی در ترکیه می‌پردازد. فصل دوم روند اسلام سیاسی در ترکیه را بررسی می‌کند. فصل سوم به سیاست‌های گولن اختصاص دارد. در فصل چهارم، اندیشه سیاسی اردوغان مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل پنجم به بررسی عوامل هم‌گرایی و واگرایی گولن و اردغان می‌پردازد. در فصل ششم به رابطه کمالیست‌ها و اسلام‌گرایان پرداخته می‌شود و در فصل هفتم نتیجه‌گیری کتاب ارائه شده است.

۲- بازخوانی سفرنامه‌های اروپایی ایرانیان در عصر قاجار

مولف: نغمه سهرابی

مترجم: محمد سروی زرگر

تهران: نشر مرکز، ۱۴۰۰

چکیده

نویسنده کتاب، استاد تاریخ خاورمیانه و مدیر تحقیقات مرکز مطالعات خاورمیانه دانشگاه برن دیس (Brandeis University) است. در ترجمه این اثر، مولف با مترجم همراهی و همکاری لازم را داشته است. در ترجمه کتاب، سعی شده است تا معادل‌های قرن نوزدهمی واژه‌ها و مفاهیم حفظ شود. به عنوان مثال در جایی که در متن انگلیسی از واژه People استفاده شده است، در ترجمه کتاب معادل امروزی آن یعنی مردم به کار نرفته است و از واژه رایج دوران قاجار یعنی جماعت و گاهی نیز رعیت استفاده شده است. عنوان اصلی کتاب به زبان انگلیسی *Taken to Wonder: Nineteenth Century Travel Accounts from Iran to Europe* می‌باشد که در ترجمه آن، عنوان فرعی کتاب درج شده است. به اعتقاد مترجم، کلمه Wonder از پربسامدترین واژگان به کار رفته در کتاب است که این عنوان نیز از شعر درج شده در انتهای فصل اول با عنوان پیرانه سر اثر تی. اس الیوت در سال ۱۹۲۰ میلادی اخذ شده است. در اینجا شاعر بر این نکته تاکید دارد که پیش از آغاز قرن بیستم، واژگانی مانند حیرت، تعجب و شگفتی بار معنایی مثبت داشته است، اما سنت تاریخ‌نگاری در اروپای اوایل قرن بیستم معنای نیک و مثبت این واژگان را از بین برده است. در تاریخ‌نگاری ایران معاصر نیز به ویژه در بررسی

سفرنامه‌ها، دقیقاً همین اشتباه تکرار می‌شود و فرد ایرانی حیرت زده در سفر به کشورهای هم‌چون لندن و پاریس اکثراً غرب‌زده‌ای خودباخته تلقی می‌شود که کتاب حاضر چنین نگاهی را به چالش می‌کشد و آن را واسازی می‌کند.

این کتاب مجموعه‌ای از جستارهای تاریخ‌نگارانه است که به بررسی تعدادی از سفرنامه‌های سیاحان ایرانی در قرن نوزدهم می‌پردازد؛ سیاحانی که در این دوره زمانی از ایران عصر قاجار عازم اروپا شده‌اند. این اثر با این باور نوشته شده است که از سفرنامه‌های دوره قاجار به منزله منبعی تاریخی می‌توان چیزی بیش از صرف توصیف این سیاحان از مقصد سفرهای خود-یعنی اروپا- حاصل کرد، به طوری که اگر چارچوب تحلیل خود را از نفس خود سفر به نگارش سفر تغییر دهیم، آن گاه این متون می‌توانند مرزهای فهم ما را از دوره قاجار گسترش دهند. به عبارتی لازم است میان نفس مسافرت و گزارش سفری که در دست داریم تمایز قائل شویم و توجه کنیم که نتیجه نهایی یک سفر فقط محصول مقصد که در اینجا اروپا است، نمی‌باشد، بلکه محصول مبدا که در اینجا ایران و دوه قاجار است نیز می‌باشد.

کتاب در پنج فصل مطالب را ارائه می‌دهد. فصل اول به موضوع سفرنامه نویسی و تاریخ نگاری عصر قاجار اختصاص دارد. فصل دوم در خصوص شخصیت میرزا ابوالحسن خان ایلچی شیرازی و کتاب سفرنامه وی با عنوان حیرت نامه مطالبی را ارائه می‌دهد. فصل سوم، روایت های سفر میرزا فتح خان گرمودی به اروپا در دوره محمد شاه قاجار را بیان می‌کند. فصل چهارم به سفرهای ناصرالدین شاه اشاره دارد و فصل پنجم به موضوع رواج سفرنامه-نویسی در ایران پرداخته است.

۳- غرب آسیا یک دهه پس از بیداری اسلامی؛ بازی بزرگان و قدرت‌های نوظهور

محمدحسین صفائی، محمد ناصحی

تهران: نوآوران دانش، ۱۴۰۰

چکیده

نگارندگان کتاب معتقد هستند، با توجه به اهمیت منطقه غرب آسیا، لازم است نگاه جدیدی به تحولات منطقه داشته باشیم و در این زمینه طی چهار دهه از زمان وقوع انقلاب اسلامی ایران، آثار قابل توجهی در مورد کشورهای همسایه ایران با نگاه ایرانی اسلامی تعریف و تدوین نگردیده است و آثار با نگاه رئالیستی تدوین شده نیز عمدتاً به سیاست خارجی آن کشورها معطوف شده است و لذا لازم است تا اولاً اهتمام ویژه در زمینه شناخت کشورهای غرب آسیا و شمال آفریقا صورت پذیرد و ثانیاً صرف شناخت سیاست خارجی آنها کارآمد نبوده و نیاز است به روندهای سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، توجه شده و شکاف‌ها و بحران‌های داخلی، ساختارها و کارگزاری‌های موثر این کشورها نیز مورد شناسایی و تحلیل قرار گیرند. به عبارتی در این نگاه جدید به منطقه، دیگر قدرت‌های سنتی اعم از جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی، مصر و ترکیه تنها کنش‌گران بلامنازع در منطقه به حساب نمی‌آیند و امروز شاهد حضور بازیگران دیگری مثل قطر، امارات متحده عربی و حتی رژیم صهیونیستی در منطقه هستیم که در صدد به حاشیه کشاندن بازیگران سنتی و تعیین معماری نظم منطقه‌ای هستند.

کتاب طی ۷ فصل موضوعات را مورد ارزیابی و تحلیل قرار می‌دهد.

فصل اول کتاب با عنوان عربستان سعودی: پادشاهی متزلزل، به بررسی وضعیت کشور عربستان سعودی که در طول تاریخ مدعی قدرت منطقه‌ای بوده‌است، اختصاص دارد و در این خصوص با توجه به تحولاتی که در دربار پادشاهی عربستان به وقوع پیوسته است، جایگاه منطقه‌ای آن هم با معارضان جدی مواجه شده است.

فصل دوم با عنوان امارات متحده عربی؛ بازیگر نوظهور، به تحولات جدی‌ترین رقیب آل سعود و بازیگر نوظهور منطقه طی یک دهه گذشته پرداخته و بلندپروازی‌های این کشور را در دو حوزه داخلی و خارجی بررسی می‌کند.

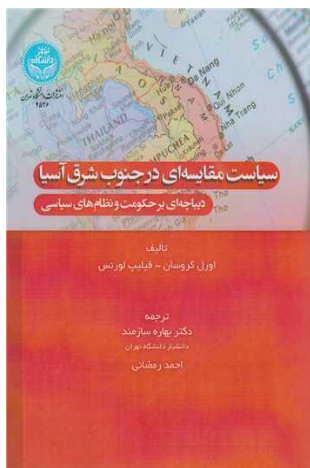
فصل سوم با عنوان قطر؛ بازیگر بلندپرواز منطقه، به بررسی این بازیگر نوظهور و رقیب سعودی می‌پردازد.

فصل چهارم با عنوان کویت؛ آرامش قبل از طوفان، بحران جانشینی در یکی از پادشاه‌های باثبات عربی را مورد مذاقه قرار داده و با رویکردی آینده‌پژوهانه پیامدهای این تحول بر منطقه را بررسی می‌کند.

فصل پنجم با عنوان بحرین، کارگزاری مطیع، نقش این کشور در پیوست با سیاست خارجی سعودی و همچنین کنشگری جهت تسهیل عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی را بررسی می‌کند.

فصل ششم با عنوان عمان، سوئیس منطقه در تلاطم، به تحولات داخلی و خارجی این کشور پس از مرگ سلطان قابوس پرداخته و تحلیلی از آینده سیاست خارجی این کشور را ارائه می‌دهد.

فصل هفتم با عنوان یمن؛ جنگ داخلی و رقابت‌های منطقه‌ای به بررسی تحولات یمن در یک دهه گذشته پرداخته است.

۴- سیاست مقایسه‌ای در جنوب شرق آسیا

دیباچه‌ای بر حکومت و نظام‌های سیاسی

اورل کروسان، فیلیپ لورنس

مترجم: بهاره سازمند، احمد رضانی

تهران: دانشگاه تهران، ۱۴۰۱

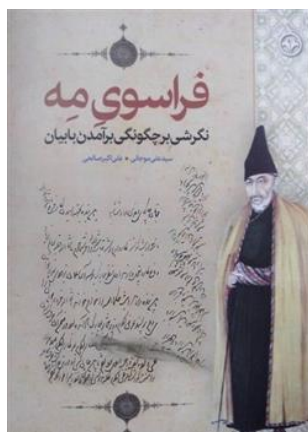
چکیده

پروفسور اورل کروسان، استاد علوم سیاسی دانشگاه هایدلبرگ است. علایق اصلی پژوهشی وی شامل تحلیل مقایسه‌ای ساختارها و فرایندهای سیاسی در شرق و جنوب شرق آسیا؛ تحلیل نظری و تجربی دموکراسی؛ روابط مدنی- نظامی و تروریسم و خشونت سیاسی است. فیلیپ لورنس نیز فارغ‌التحصیل دانشکده هنر و علوم دانشگاه هایدلبرگ است و در دوره‌های قبلی تحصیلی، در رشته‌های علوم سیاسی، روان‌شناسی و حقوق در دانشگاه ییل تحصیل کرده است. وی در پژوهش‌های خود بر روی فرایندهای دموکراتیک‌ساز و تحکیم دموکراتیک با تمرکز بر نقش روابط مدنی- نظامی کار کرده است. او در زمینه خشونت سیاسی و بسیج مردمی در نظام‌های استبدادی و دموکراسی‌های نوپا پژوهش کرده و تخصص منطقه‌ای وی آسیای جنوب شرقی است. بر این اساس توصیف‌ها و تحلیل‌های این کتاب نیز بر اساس پژوهش‌های گذشته و جاری هر دو نویسنده درباره موارد یاد شده می‌باشد.

مردم کشورهای جنوب شرق آسیا تاریخ طولانی و پرحادثه‌ای را در سه دوره مشخص تاریخی یعنی دوران باستان و امپراتوری‌های چندگانه (کلاسیک)، دوران استعمار و دوران کسب استقلال در پس از جنگ جهانی دوم را پشت سر گذاشته‌اند و تحولاتی که در این منطقه صورت پذیرفته، علاقه نسبت به منطقه و نیاز به اطلاعات درباره ساختارها، فرایندها و بازیگران سیاسی در دهه‌های گذشته را بیشتر می‌کند، اما تا کنون اقتصاد سیاسی دولت‌های توسعه‌خواه در جنوب شرق آسیا بر دستور کار پژوهش‌ها غالب بوده است و از این رو در این پژوهش با رویکردی

مقایسه‌ای بر نظام‌های سیاسی و اجتماعی ملی در منطقه، به معرفی نظام‌مند نظام‌های سیاسی کشورهای منطقه جنوب شرق آسیا طی ۱۳ فصل می‌پردازد.

در فصل اول حکومت و نظام‌های سیاسی در جنوب شرق آسیا به طور کلی مورد بررسی قرار می‌گیرند و طی فصل‌های دوم الی دوازدهم نظام‌های سیاسی کشورهای برونئی، دارالسلام، کامبوج، اندونزی، لائوس، مالزی، میانمار، فیلیپین، سنگاپور، تایلند، تیمور شرقی و ویتنام مورد توجه قرار گرفته است. دو موضوع ساختار کتاب را تحت تاثیر قرار داده است. از یک طرف، نظام سیاسی هر کشور و تعامل اجزای آن به صورت مجزا و دقیق در فصول جداگانه تجزیه و تحلیل می‌شود و از سوی دیگر، رویکرد کشورمحور مزبور با رویکرد مقایسه‌ای صریح و نظام‌مند تکمیل می‌شود و تمام فصول در حالی که همگی بر سیاست‌های جاری تمرکز دارند، درباره ریشه‌های تاریخی و بستر سیاست ملی و چالش‌های موجود نیز بحث می‌کنند و کتاب، با ارائه خلاصه مقایسه‌ای و چشم‌اندازی به آینده، تحولات سیاسی محتمل در منطقه را در قالب فصل ۱۳ بررسی می‌کند.

۵- فراسوی مه: نگرشی بر چگونگی برآمدن بابیان

سید علی موجانی، علی اکبر صالحی

تهران: اطلاعات، ۱۴۰۱

چکیده

کتاب به موضوع برآمدن بابیت و شخصیت‌های مرتبط با آن می‌پردازد. تاریخ بابیه سرشار از تغییرات و تمایزات برای بیان رویدادی به ظاهر ساده طی یک بازه زمانی مشخص به بلندای قریب به دو قرن است. مولف معتقد است، تاریخ‌نگاری در رابطه با این رخداد برگرفته از سلايق متعددی است که در حجابی میان راستی و ناراستی تهیه و تدوین شده است. ظهور سید علی محمد شیرازی که ابتدا خود را باب نامید، همچنان مشحون از امتزاج مولفه‌ها و متغیرهای متعدد داخلی - خارجی، مذهبی، فرهنگی - هویتی و اقتصادی و اجتماعی است. از این رو، برای تدوین و مطالعه تاریخ بابیه مسیری دشوار، مطالعاتی جامع و دقت نظری موشکافانه لازم است. بدین گونه و با پشتوانه نگرشی عمیق و منصفانه می‌توان بر جزئیات آنچه بروز یافت - و نه آنچه روایت شد - آگاهی پیدا کرد و آنگاه با شناخت کلیت این پدیده به ارزیابی اثرات و ابعاد آن بر سرنوشت ایران و ایرانیان مبادرت نمود.

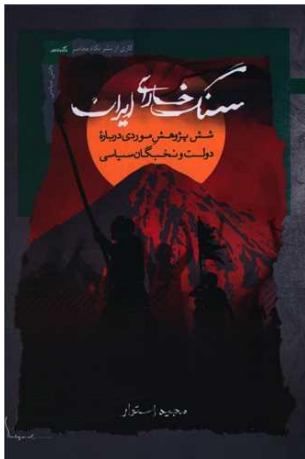
برخی از سرفصل‌های کتاب که از سوی نگارنده مورد تبیین قرار گرفته است عبارت است از:

کارنامه شیخ و شیخیه در کربلا؛ شیخ شیخیه، کشف کشفیه و باب بابیه؛ درگذشت سید رشتی و برخاستن سید باب؛ کشف باب در شیراز؛ سیاست مهار ایران؛ تکاپوهای پردامنه بابیان: از جذب زرین تاج تا ساخت قره‌العین؛ طلیعه عبور از سید باب؛ مدرسه بدشت تفوق بی‌مسلکان بابی لباس بر بابی‌مسلکان باورمند؛ خروج حجت زنجانی باب از کلانترخانه تهران و گشودن ابواب حجت؛ سید وحید دارابی یا سید فتنه‌انگیز؛ پیش زمینه‌ها و تبعات حذف سید باب؛ و ...

۶- سنگ خارای ایران: شش پژوهش موردی درباره دولت و نخبگان سیاسی

مجید استوار

تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۱

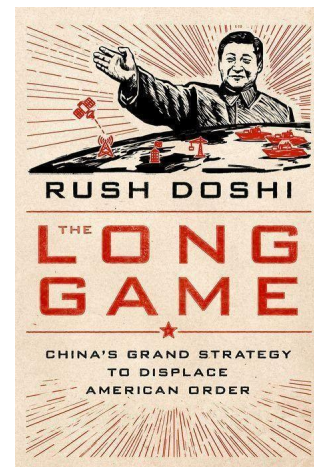
چکیده

نگارنده در کتاب پژوهش‌هایی را در قالب ۶ فصل ارائه می‌کند که آنها حاصل دغدغه‌هایی برای بقا و پایداری ایران است و دغدغه‌های پایداری صرفاً به دوران حاضر و نخبگان فکری اختصاص ندارد، بلکه شاعران و خواجهگان بزرگ ایران از فردوسی تا نظام الملک طوسی نیز دغدغه پایداری و بقای ایران را داشتند که هر کدام به فراخور، تلاش‌هایی در جهت حفظ این میراث بزرگ داشتند. این اثر با ارائه سلسله پژوهش‌هایی بر اهمیت سیاست و نخبگان ایرانی در ساخت دولت تاکید می‌کند و در بستر تاریخ سترگ این سرزمین، تلاش‌های خردمندان ایرانی را در بقی سنگ خارای ایران مورد کاوش قرار می‌دهد. هر یک از فصل‌های کتاب در بردارنده مقاله‌ای است که از سوی مولف به رشته تحریر درآمده است و برخی از آنها قبلاً در همایش‌های علمی ارائه شده است. عناوین مقالات به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- میراث خواجه نظام الملک و تداوم جهان نمادین ایرانی
- ۲- نقش روشنفکران ایرانی در ساخت دولت رضاشاه
- ۳- دولت رانتیر و توسعه در ایران
- ۴- گذار به دموکراسی در ایران با تاکید بر نقش نخبگان حاکم
- ۵- تحلیل جامعه شناختی نظم سیاسی در ایران
- ۶- گردش نخبگان سیاسی حاکم و حکمرانی خوب در ایران

معرفی کتاب‌های لاتین

The Long Game: China's Grand Strategy to Displace
American Order
Rush Doshi
New York: Oxford University Press, 2021

چکیده

طی بیش از یک قرن، هیچ دشمن یا ائتلافی از دشمنان آمریکا - نه آلمان نازی، نه ژاپن امپراتوری یا اتحاد شوروی - هرگز به میزان ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی آمریکا دست پیدا نکرده است و چین تنها استثنایی است که به سرعت در حال تبدیل شدن به ابرقدرت جهانی است که می‌تواند برای آمریکا رقیب باشد و او را تحت-الشعاع قرار دهد.

در کتاب بازی طولانی، نویسنده از منابع اصلی و غنی چینی، اسناد چند دهه حزب، خاطرات رهبران حزب و تحلیل دقیقی از رفتار چین برای ارائه تاریخچه‌ای از راهبرد بزرگ چین از زمان پایان جنگ سرد استفاده کرده است. در اینجا نویسنده سوالات اساسی را مطرح می‌کند که در واقع، سیاستمداران آمریکایی با آنها مواجه هستند و کتاب در صدد است تا به این سوالات پاسخ دهد:

- آرزوهای چین چیست؟
- آیا چین راهبرد بزرگی برای دستیابی به آرزوها و رسیدن به اهداف خود دارد؟

- اگر در این خصوص چین دارای راهبرد است، این راهبرد را چه چیزی شکل می‌دهد؟ و آمریکا در مورد آن چه اقدامی باید انجام دهد؟

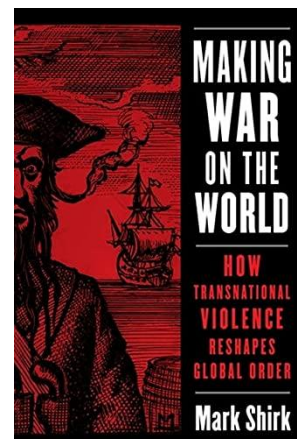
کتاب استدلال می‌کند که از زمان پایان جنگ سرد، چین راهبرد بزرگی را دنبال کرده است که بر اساس آن نظم آمریکایی را ابتدا در سطح منطقه‌ای و اکنون در سطح جهانی دستخوش تغییر کرده است. کتاب طی سه بخش و سیزده فصل موضوع را بررسی می‌کند. در جایی که سخن از راهبرد جا به جایی در کتاب به میان می‌آید، نویسنده بیان می‌کند که کشورهای رو به رشد مانند چین می‌توانند به طور مسالمت‌آمیزی قدرت‌های هژمون مانند آمریکا را از طریق دو راهبرد گسترده که عمدتاً به طور متوالی دنبال می‌شوند، جابه‌جا کنند. اولین راهبرد این است که اعمال هژمون را از اشکال کنترلش، به ویژه آنهایی که بر روی دولت در حال ظهور گسترده شده است را کم‌رنگ کند. دومین راهبرد عبارت است از ایجاد اشکال کنترل بر دیگران و همچنین اقدام برای انجام تعاملات توافقی و مشروعیت‌بخش؛ بر اساس این مولفه، هیچ دولت در حال ظهوری نمی‌تواند به یک هژمون تبدیل شود، چنانچه نتواند استقلال دیگران را محدود کند یا آنها را از طریق تعاملات توافقی و مشروعیت‌بخش جذب کند تا بدینوسیله اطمینان حاصل شود که آن کشورها از ترجیحات دولت در حال ظهور پیروی می‌کنند.

Making War on The world

How Transnational Violence Reshapes Global Order?

Mark Shirk

New York: Columbia University Press, 2022

چکیده

کتاب استدلال می‌کند، هنگامی که روندهای فرامرزی نامفهوم و غیرواضح باشند، موجبات تحول و تغییر در دولت را فراهم می‌سازند. همچنین زمانی روندها نامفهوم و غیرواضح هستند که اقدامات و رویه‌های مرزبندی که سازنده دولت هستند، نتوانند به کاغزاران دولت در فهم آنچه که اتفاق افتاده است، کمک کنند و هنگامی که این رویه‌ها و شیوه‌ها فاقد معنای کاربردی باشند، در آن صورت یک بحران به وقوع می‌پیوندد و در ببحوجه چنین بحرانی است که بازیگران دولتی به پاسخ‌ها و دریافتهای خلاقانه‌ای که شیوه‌ها و رویه‌ها و مرزبندی‌های جدیدی را ترسیم می‌کنند، دست می‌یابند. نویسنده معتقد است، درک این فرایند می‌تواند ما را در فهم تحول دولت و نظم جهانی در دنیای کنونی یاری رساند.

نویسنده این پویایی را در سه مورد مطالعاتی دزدان دریایی قرن هجدهم میلادی؛ تبلیغات آنارشیستی اواخر قرن بیستم و القاعده قرن بیست و یکم نشان می‌دهد. به اعتقاد مارک شیرک، آمریکایی که حادثه ۱۱ سپتامبر را تجربه کرده است با آن آمریکایی که طی پانزده سال بعد در نتیجه یک جنگ علیه تروریسم، هسته القاعده را به سمت افول کشاند، متفاوت است.

نویسنده طی ۴ فصل به تبیین موضوع کتاب می‌پردازد.

فصل اول، چارچوب نظری کتاب را دربردارد. در اینجا نویسنده استدلال می‌کند، تحولی که در کتاب مورد تاکید واقع شده است، هم نشان دهنده تغییر و هم بیان کننده تداوم و پابرجایی دولت است؛ به طوری که تغییر باعث تداوم می‌شود. در این زمینه، نویسنده دو سازوکار دگرگونی و بازنقش دولت را مورد بررسی قرار می‌دهد. در

سه فصل بعدی کتاب، این چارچوب نظری در خصوص هر یک از مورد‌های مطالعاتی ارائه شده توسط نویسنده، اعمال می‌گردد. در اینجا نشان داده می‌شود که چگونه خشونت فراملی با تحمیل شیوه‌ها و رویه‌های جدیدی که ترسیم‌کننده مرزهای جدید هستند، می‌تواند دگرگونی سیاسی را به همراه داشته باشد.

کتاب در فصل اول به موضوع تغییر و تداوم در نظام سیاسی می‌پردازد. فصل دوم به موضوع عصر طلایی دزدی دریایی و ایجاد جهان آتلانتیکی اختصاص دارد. عنوان فصل سوم تبلیغ عمل، نظارت و جنبش کارگری است و اشاره به این موضوع دارد که در آغاز قرن بیستم، آناشویست‌هایی که تبلیغات عملگرایانه را دنبال می‌کردند، با یک سری ترورها و بمب‌گذاری‌ها، بحران‌هایی را برای کارگزاران دولتی ایجاد کردند؛ به طوری که بین سال‌های ۱۸۹۴ لغایت ۱۹۰۲ میلادی تعدادی از مقامات دولتی کشورها هدف ترورها قرار گرفتند. فصل چهارم کتاب به موضوع القاعده و جنگ با تروریسم و مرزهای قرن ۲۱ می‌پردازد.

ردیف	عنوان - پدیدآور - مأخذ
۱	نقش استراتژیک جمهوری آذربایجان در امنیت انرژی اروپا طی جنگ روسیه و اوکراین / ثنا موسوی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۱، خرداد؛ جلد ۳۶، شماره ۳۵۸: ۱۱۴-۱۱۲.
۲	چین و چالش‌های داخلی و خارجی؛ از شیوع مجدد کووید ۱۹ تا جنگ اوکراین / سیدجعفر هاشمی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۱، خرداد؛ جلد ۳۶، شماره ۳۵۸: ۱۱۴-۱۱۲.
۳	روابط ایتالیا و فرانسه با تأکید بر پیمان کویریناله / سیداسماعیل یاسینی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۱، خرداد؛ جلد ۳۶، شماره ۳۵۸: ۱۲۱-۱۱۸.
۴	مفهوم سوءاستفاده از هوانوردی کشوری، موضوع ماده ۴ کنوانسیون شیکاگو (۱۹۴۴) / مهدی علیاری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۲۸-۷.
۵	بررسی تطبیقی جرم‌انگاری قاچاق انسان در حقوق بین‌الملل و قوانین ایران / سیدقاسم زمانی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۵۶-۲۹.
۶	تأملی بر رهیافت‌های فرمالیستی و انتقادی از قواعد حقوق بین‌الملل / سیدمصطفی میرمحمدی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۸۰-۵۷.
۷	حقوق بین‌الملل تعاملی: رهیافتی غیرسلسله‌مراتبی بر یکجانبه‌گرایی و سلطه‌جویی در حقوق بین‌الملل / حیدرعلی تیموری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار-تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۱۱۶-۸۱.
۸	حقوق مکتسب در نظام حقوقی اتحادیه اروپا / حسن سواری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۱۳۶-۱۱۷.
۹	شکل‌گیری اصل پیشگیری از تولید پسماند در تولید کالا در حقوق اتحادیه اروپا / مسعود فریادی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۱۶۴-۱۳۷.
۱۰	دادرسی بین‌المللی در نظم معاصر حقوق بین‌الملل / رضوان باقرزاده. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار-تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۱۹۶-۱۶۵.
۱۱	تخطی دولت‌ها از معاهدات حقوق بشری در عرصه همه‌گیری جهانی کووید - ۱۹: از رژیم حقوقی موجود تا راهبردهای نیل به وضع مطلوب / علی نواری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۲۳۵-۱۹۷.
۱۲	هم‌سنجی منطقه ماهی‌گیری در کنوانسیون آکتائو و منطقه انحصاری اقتصادی در کنوانسیون حقوق دریا/ غلامعلی قاسمی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۲۵۹-۲۳۷.
۱۳	تأثیر حقوق فراملی نفت بر قراردادهای بین‌المللی نفتی / سیدنصرالله ابراهیمی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۲۹۰-۲۶۱.
۱۴	نقش آموزش کودکان در مقابله با افراط‌گرایی / رویا جعفری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۳۱۶-۲۹۱.

۱۵	حق آموزش کودکان پناهنده افغان در ایران در پرتو نظام حقوق بین‌الملل ناظر بر پناهندگی / مسیح بهنیا. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، بهار - تابستان؛ جلد ۳۹، شماره ۶۶: ۲۳۸-۳۱۷.
۱۶	تاریخ روابط خارجی بر گفتمان تجدد در دوره پهلوی اول / نصراله پورمحمدی املشی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۳۰-۳.
۱۷	جنگ جهانی دوم و حضور متفقین در بندر بوشهر / گالیا حق پرست. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۵۰-۳۱.
۱۸	جایگاه اقتصادی یزد در مسیر تجارت بین‌المللی جاده ابریشم در عصر ایلخانان / عاطفه رنجبر جلال‌آبادی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۷۶-۵۱.
۱۹	بازتاب سیاست ضدامپریالیسم شوروی در مطبوعات حزب توده (۱۳۳۲-۱۳۳۰) / زهرا سرگزی. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۱۰۰-۷۷.
۲۰	بررسی نقش ایرانی‌تباران در دگرگونی‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی بحرین (۲۰۲۰-۱۸۵۰م.) / فرشید لاری‌منفرد. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۱۲۰-۱۰۱.
۲۱	اهمیت استراتژیک قندهار و تأثیر آن بر روابط صفویان با گورکانیان هند (دوره سلطنت شاه‌عباس اول) / محمد منصوری‌مقدم. - فصلنامه تاریخ روابط خارجی. ۱۴۰۰، زمستان؛ جلد ۲۳، شماره ۸۹: ۱۳۸-۱۲۱.
۲۲	معیار سببیت و تعیین غرامت ناشی از تخلف از شروط معاهدات سرمایه‌گذاری بین‌المللی در پرتو رویه داوری سرمایه‌گذاری / محسن محبی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۲۶-۹.
۲۳	ماهیت حقوقی شروط استثنا به عنوان عامل محدودکننده قلمرو تعهدات ماهوی معاهده و آثار این توصیف در حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری / محمدعلی بهمنی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۸۴-۴۷.
۲۴	تأثیر شرایط و وضعیت‌های مربوط به دولت میزبان در ارزیابی خسارات ناشی از نقض معاهدات سرمایه‌گذاری / منصور وصالی‌محمود. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۱۱۲-۸۵.
۲۵	ظرفیت استانداردهای رفتاری حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری در حمایت از دارایی‌های فکری / مرتضی اسدلو. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۱۴۰-۱۱۳.
۲۶	حفاظت از محیط زیست در مخاصمات مسلحانه از دیدگاه کمیسیون حقوق بین‌الملل و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ / پوریا عسکری. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۱۶۹-۱۴۱.
۲۷	کارکرد کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها و کنوانسیون ۱۹۸۸ رم در مقابله با تروریسم دریایی / فرهاد طلائی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۲۰۰-۱۷۱.
۲۸	سوغ‌نامه‌ای برای صلح: چالش‌های حقوق بین‌الملل لیبرال در پیشگیری از منازعات قومی / مصطفی فضائلی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۲۲۶-۲۰۱.
۲۹	قابلیت پذیرش ادله غیرقانونی در حقوق بین‌الملل: بررسی موردی اسناد ویکی‌لیکس / سیدحسین سادات‌میدانی. - مجله حقوقی بین‌المللی. ۱۴۰۱، پاییز؛ جلد ۳۹، شماره ۶۷: ۲۵۶-۲۲۷.
۳۰	ریاضیات و ریشه‌های بحران اوکراین / علیرضا میریوسفی. - رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۱، تیر؛ جلد ۳۶، شماره ۳۵۹: ۷۰-۶۸.